

<http://dx.doi.org/10.16926/eat.2020.09.21>

Zbigniew WIECZOREK

<https://orcid.org/0000-0001-5239-2171>

Jan Długosz University in Częstochowa

e-mail: z.wieczorek@ujd.edu.pl

**[rev.] Widawska, E., Pierzchała, A. (2020).
Kwestionariusz Potrzeb Edukacyjnych (KPE).
Podręcznik Pracowni Narzędzi Badawczych
Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. *Przegląd
Badań Edukacyjnych*, 30a (wydanie specjalne),
pp. 45**

How to cite [jak cytować]: Wieczorek, Z. (2020). [review] Widawska, E., Pierzchała, A. (2020). Kwestionariusz Potrzeb Edukacyjnych (KPE). Podręcznik Pracowni Narzędzi Badawczych Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 30a (wydanie specjalne), pp. 45. *Edukacyjna Analiza Transakcyjna*, 9, 335–339.

The publication contains a detailed description of the procedure pertaining to the development, verification and use of the authors' diagnostic tool called the Questionnaire of Educational Needs (Kwestionariusz Potrzeb Edukacyjnych – KPE). Its name is important as it refers to a specific theoretical area, namely Transactional Analysis created by Eric Berne and a specific approach to the educational process.

Transactional Analysis, which debuted as a psychotherapeutic school, naturally focuses on human wellbeing and its whole theory serves to describe mental functioning from the point of view of striving after changes that are to lead us to happy and satisfying life. Adopting this perspective, the authors of the questionnaire focused on what can make students' and educators' lives better. This point of view is not very popular in studies on the system of education and certainly needs to be appreciated. The educational process is usually described from the perspective of its effectiveness, whereas the aforesaid publication reminds us that

at school, at both sides of the desk there are people who have to deal with everyday problems.

The first part of the study contains the description of Transactional Analysis and its pedagogical implications. It is important, especially for those readers who are just getting familiar with this theory and are thinking about using it in their work. The description is synthetic and contains references that shall allow interested readers to broaden their knowledge. The authors decided to use the concept of transactional analysis psychological hungers as a basis of their questionnaire. To function properly, the personality described in the light of the transactional analysis theory needs the awareness of functioning in a broader perspective, which is reflected in the need of structure (structure hunger). Functioning among people means initiating interactions and their proper course depends on their proper identification. Interaction requires us to temporarily enter into the role of another person in order to address the message appropriately. For a while, consciously or not, we can see ourselves through the eyes of our interlocutor. This is reflected in recognition hunger, that is the need to be noticed by others. The third and the last type of hunger is the need of stimulation, that is stimulus hunger. This part of the study might have been broadened and the hungers might have been described in more detail. The authors of the textbook clearly addressed it to people who have contact with transactional analysis and do not need further explanation. It seems that explaining in this module how proper hunger satisfaction shall positively influence the educational situation might encourage more people to use the questionnaire, in particular those who do not use Eric Berne's theory every day.

The further part of the study contains the procedure of creating and verifying the research tool. The hungers described in the theory of Transactional Analysis were analysed, expanded on and adjusted to the educational process. The reader can get familiar with the procedure on the basis of selected examples. The authors describe the procedure of preparing the questionnaire and pilot studies. It is worth emphasizing that the questionnaire of educational needs was prepared in four languages: Polish, English, Spanish and Ukrainian. The authors described the procedure of preparing the translation and conducting the pilot studies and the studies proper on the sample of 407 educators in Guatemala, Poland, Great Britain and Ukraine. This part of the study contains a detailed description of the respondents' demographic structure and the procedure of statistical tool verification. Special attention shall be paid to advanced procedures of statistical analyses that allowed the authors to eliminate doubtful entries. The accuracy of the statistical control can be illustrated by the fact that the final version of the questionnaire that used to have 75 entries counts 30 entries. The very description of the statistical analyses can be a role model for other researchers and clearly shows that general opinions about low precision of tools used in pedagogy are definitely wrong. The analysis of diagnostic accuracy constitutes an important part of the book. The

authors described the procedure of a factual analysis with the use of competent judges and further statistical calculations allowing for the evaluation of the tool's accuracy and reliability. Further on, in the chapter concerning tool normalization we shall find briefly described results of the study conducted in a group of educators in four countries, showing certain cultural differences. It clearly shows that the authors of the questionnaire made every effort to create a culturally neutral tool. The methodological part finishes with a short description of a results calculation procedure and an equally brief summary. Similarly like in the part devoted to the hungers, there is no information on how this questionnaire can be used in practice. It must be admitted that it is not needed for a person familiar with the theory of transactional analysis as defining educational hungers allows for taking appropriate pedagogical measures, though it would contribute to popularizing the tool and Eric Berne's theory among teachers and educationalists. As a consolation, at the end of the textbook we can find the questionnaire of educational needs with the key, prepared in four languages and ready to be used.

Summarising this review, it should be emphasised that the authors took an attempt to conduct an analysis of a very important and unfortunately often overlooked aspect of the educational system, which is students' and teachers' mental state. This issue is particularly important right now, at the times of the COVID-19 pandemic which contributes to a growing feeling of threat and deprivation of many psychological needs. One may hope it is one of many steps taken to make school a more people-friendly place. The reader will have an opportunity to learn about the process of developing the study tool and its verification, together with applied statistical calculations. They will be able to use the published tool and make their own analyses, which might lead both to improvement in educational activities and to the growth of interest in the use of the transactional analysis theory.

[rec.] Widawska, E., Pierzchała, A. (2020). Kwestionariusz Potrzeb Edukacyjnych (KPE). Podręcznik Pracowni Narzędzi Badawczych Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. *Przegląd Badań Edukacyjnych*, 30a (wydanie specjalne), ss. 45

Publikacja zawiera rozbudowany opis procedury tworzenia, weryfikacji i wykorzystania autorskiego narzędzia diagnostycznego o nazwie Kwestionariusz Potrzeb Edukacyjnych (KPE). Nazwa jest tutaj o tyle istotna, że odnosi się do specyficznego obszaru teoretycznego, jakim jest analiza transakcyjna stworzona przez Erica Berne'a jak i do specyficznego podejścia do procesu edukacyjnego.

Analiza transakcyjna, która zadebiutowała jako szkoła psychoterapeutyczna w naturalnym stopniu skupia się na dobrostanie człowieka i cały jej aparat teoretyczny służy opisowi funkcjonowania psychiki z punktu widzenia dążenia do

zmian mających nas doprowadzić do szczęśliwego i satysfakcjonującego życia. Wychodząc z tej perspektywy, autorki kwestionariusza skupiły się na tym, co może sprawić, że życie uczniów i edukatorów stanie się lepszym. Jest to punkt widzenia, który jest mało popularny w opracowaniach dotyczących systemu edukacyjnego i z pewnością wymaga docenienia. Proces edukacyjny zazwyczaj opisywany jest z perspektywy jego efektywności. Recenzowana publikacja przypomina o tym, że w szeroko rozumianej szkole po obu stronach biurka stoją ludzie, którzy muszą radzić sobie z problemami dnia codziennego.

W pierwszej części opracowania znajdziemy opis analizy transakcyjnej i jej pedagogicznych implikacji. Jest on ważny szczególnie dla osób, które dopiero zapoznają się z tą koncepcją i rozważają jej wykorzystanie w swojej pracy. Opis jest syntetyczny i zawiera odnośniki, które pozwolą osobom zainteresowanym pogłębić swoją wiedzę. Autorki zdecydowały się wykorzystać jako bazę dla swojego kwestionariusza koncepcję głodów transakcyjnych. Opisywana w teorii analizy transakcyjnej osobowość do właściwego funkcjonowania potrzebuje mieć świadomość funkcjonowania w szerszej perspektywie, który przekłada się na potrzebę (głód) uporządkowania. Funkcjonowanie wśród ludzi wiąże się z wchodzeniem w interakcje, a ich właściwy przebieg zależy od prawidłowego rozpoznania. Interakcja wymaga chwilowego wejścia w rolę drugiej osoby, aby odpowiednio zaadresować komunikat. Przez chwilę, świadomie lub nie widzimy siebie oczami rozmówcy. To przekłada się na głód rozpoznania, czyli potrzebę bycia zauważonym przez innych. Trzeci i ostatni głód to potrzeba stymulacji, czyli głód odczuć i bodźców. Ta część opracowania być może powinna być rozszerzona i głody można by opisać bardziej szczegółowo. Autorki podręcznika wyraźnie kierowały go do osób, które mają styczność z analizą transakcyjną i nie potrzebują szerszych wyjaśnień. Wydaje się, że wzbogacenie tego bloku o wyjaśnienie, w jaki sposób właściwe zaspokojenie głodów przełoży się na poprawę jakości sytuacji edukacyjnej, mogłoby zachęcić do użycia kwestionariusza osoby, które nie korzystają na co dzień z teorii Erica Berne'a.

W dalszej części opracowania znajdziemy procedurę tworzenia i weryfikacji narzędzia badawczego. Głody opisywane w teorii analizy transakcyjnej zostały rozpisane i uszczegółowione oraz dopasowane do procesu edukacyjnego. Czytelnik może zapoznać się z procedurą na podstawie wybranych przykładów. Opisana jest procedura przygotowania kwestionariusza oraz badań pilotażowych. Warto tutaj zaznaczyć, iż kwestionariusz potrzeb edukacyjnych został przygotowany w czterech językach: polskim, angielskim, hiszpańskim i ukraińskim. Opisana została procedura przygotowania tłumaczeń oraz przeprowadzenia pilotażu oraz w dalszej kolejności badania właściwe przeprowadzone na grupie 407 edukatorów w Gwatemali, Polsce, Wielkiej Brytanii i na Ukrainie. Ta część opracowania zawiera szczegółowy opis struktury demograficznej badanych oraz procedurę statystycznej weryfikacji narzędzia. Na szczególną uwagę zasługują zaawansowane procedury analiz statystycznych, które pozwoliły autorkom na elimi-

nację budzących wątpliwości pozycji. O szczegółowości sита statystycznego może świadczyć to, że kwestionariusz, który liczył 75 pozycji, w wersji ostatecznej liczy pozycji 30. Sam opis analiz statystycznych może stanowić wzór dla badaczy i wyraźnie pokazuje, że obiegowe opinie o małej precyzji stosowanych w pedagogice narzędzi są zdecydowanie mylne. Ważną częścią podręcznika jest analiza trafności diagnostycznej, autorki opisały procedurę analizy merytorycznej z wykorzystaniem sędziów kompetentnych oraz dalsze obliczenia statystyczne pozwalające na ocenę trafności i rzetelności narzędzia. Dalej, w rozdziale dotyczącym normalizacji narzędzia, znajdziemy krótko omówione wyniki badań przeprowadzonych na grupie edukatorów w czterech krajach, wskazujące na pewne różnice kulturowe. Wyraźnie widać, że autorki kwestionariusza dołożyły wszelkich starań, aby stworzyć narzędzie neutralne kulturowo. Część metodologiczna zakończona jest krótkim opisem procedury liczenia wyników i równie krótkim podsumowaniem. Podobnie jak w części poświęconej głodom, zabrakło tutaj bloku poświęconego praktycznemu wykorzystaniu kwestionariusza. Trzeba przyznać, że dla osoby znającej teorię analizy transakcyjnej nie jest on potrzebny, określenie głodów edukacyjnych pozwala na podjęcie właściwych działań pedagogicznych, przyczyniłby się jednak do popularyzacji narzędzia i teorii Erica Berne'a wśród nauczycieli i pedagogów.

Na osłode, znajdziemy na końcu podręcznika kwestionariusz potrzeb edukacyjnych wraz z kluczem, przygotowany w czterech językach, przetestowany i gotowy do użycia.

Podsumowując recenzję, należy podkreślić, iż autorki podjęły się dokonania analizy bardzo ważnego i niestety często pomijanego aspektu systemu edukacyjnego, jakim jest sytuacja psychologiczna uczniów i nauczycieli. Problem ten jest szczególnie ważny w chwili obecnej, na której ciąży pandemia COVID-19 powodująca wzrost poczucia zagrożenia i deprywację wielu potrzeb psychologicznych. Można mieć nadzieję, że jest to jeden z wielu kroków wykonywanych w stronę uczynienia szkoły miejscem bardziej przyjaznym dla ludzi. Czytelnik będzie miał okazję zapoznać się z procesem budowania narzędzia badawczego i jego weryfikacji wraz z wykorzystywanymi do tego obliczeniami statystycznymi. Będzie też mógł skorzystać z opublikowanego narzędzia i dokonać własnych analiz, które mogą doprowadzić zarówno do poprawy działań edukacyjnych, jak i do wzrostu zainteresowania teorią analizy transakcyjnej.